

Nr 69.

Av herr **Gustavson** i Västerås, om upphävande av gällande bestämmelser rörande fattigvårds inverkan på rösträtten vid politiska och kommunala val.

Vid den tidpunkt då de nuvarande rösträttsbestämmelserna utformades betydde den allmänna folkpensioneringen icke mycket för åldringarnas försörjning. Dels voro de pensionsbelopp som fastställdes av 1913 års riksdag små även efter den tidens förhållanden, och dels hade deras värde ytterligare sänkts genom den under krigsåren inträdda försämringen av penningvärdet. De åldringar som måste omhändertagas av fattigvården före ikraftträdandet av 1935 års pensionsreform torde således icke i någon högre grad ha bidragit till sin försörjning genom den folkpension de åtnjöto. Den övervägande delen av försörjningsbördan föll på kommunens fattigvård.

Sedan 1935 års pensionsreform tillfört pensionärerna betydande inkomster som icke äro av fattigvårds natur, ha förhållandena på detta område förändrats så grundligt, att en betydande ovisshet om fattigstreckets tolkning uppstått bland alla dem som i olika förtroende- och tjänsteställningar ha att pröva rösträtten. Granskar man nu röstlängderna för ett större antal kommuner finner man även de mest skiftande tolkningar av fattigstrecket tillämpade. Vissa fattigvårdsstyrelser lämna uppgift endast på sinnessjuka och sinnesslöa understödstagare. Vissa andra upptaga alla som äro intagna på kommunens ålderdomshem, oberoende av de inkomster med vilka de själva bidra till sin försörjning. En tredje grupp av fattigvårdsstyrelser lämna icke uppgifter om andra understödstagare än de som äro intagna på anstalt och där åtnjuta hel försörjning av fattigvårdsmedel. De myndigheter som skola upprätta röstlängderna och som få mottaga alla dessa skiftande uppgifter torde icke heller äga någon större möjlighet att kontrollera uppgifternas halt och därmed skapa en mera fast rättstillämpning. I regel torde uppgifterna godtagas utan vidare. Men exempel på motsatsen saknas ej heller, även om resultaten av försöken till kontroll icke äro ägnade att uppmuntra. Fattigvårdsstyrelsen i en kommun H meddelade sålunda 1938 vederbörande häradsskrivare, att det inom kommunen icke fanns någon person som var av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning. Samtliga understödstagare åtnjöto nämligen folkpension till så betydande belopp, att styrelsen icke ansåg sig kunna uppgiva att vederbörande försörjdes av fattigvården. Häradsskrivaren var emellertid av annan mening och infortrade förteckning på de personer som vistades på kommunens ålderdomshem. Sedan han erhållit denna uppgift upptog han samtliga, på förteckningen upptagna personer i röstlängden såsom icke röstberättigade. Exem-

plet torde visa att det icke ens bland tjänstemän som äga särskild utbildning för uppgiften är möjligt att vinna den avsedda och rimliga tolkningen av nuvarande rösträttsbestämmelser på denna punkt.

Vid upprepade tillfällen har försök gjorts att, genom överklagande och vinnande av prejudikat i högsta instans, skapa en ordnad rättstillämpning på detta område i stället för den allmänna förvirring som är det nuvarande tillståndets mest utmärkande drag. I samtliga av mig kända fall har emellertid valnämnderna bifallit besvären och saken har då stannat där. Den tid av c:a 7 veckor som förflyter mellan röstlängdens justering i juli och de allmänna valen i september är för övrigt för knapp för att saken skulle hinna avgöras i högsta instans medan dess utgång ännu hade någon praktisk betydelse.

Behovet av en lagändring på detta område torde sålunda vara styrkt, och då en annan formulering av fattigstrecket antagligen icke skulle skapa större klarhet än den nu gällande lagtexten, torde ett upphävande av lagen i denna del vara den enda framkomliga vägen.

Undertecknad hemställer således,

att riksdagen måtte besluta, att bestämmelserna om att rösträtt ej må utövas av den som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning måtte upphävas, såväl i riksdagsordningen som i lag om kommunalstyrelse på landet, lag om kommunalstyrelse i stad och lag om landsting, samt att erforderliga lagtexter utarbetas av vederbörande utskott.

Stockholm i januari 1939.

David Gustavson,
Västerås.